

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 80
(Ponamezne štev.
15 kr.)

Oznaniła,
tkrat natisnena,
od vrste 15 kr.

Naravnica, oznanila in
reklamacije
pošiljajo se
upravnističu.

Odpriše rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Časopis za učitelje in prijatelje šole.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev v Ljubljani.“

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Uredništvo in
upravnističu:
Reiserstrasse 8.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu.

Pismom, ki zah-
tevaajo odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Nefraktirani pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
ocene poštar knjige
se ne vračajo.

O materinščini na naših ljudskih šolah.

(Za nagrado.)

Geslo: „Ljubezen ne pozná drugega, nego teži
po svoji in izomiki drugih.“

„Nevednost materinskega jezika je grdoba in gnusoba za
vsakega omiko si svoječega človeka, toliko večja za učitelja in voditelja
narodu; kako hočeš pametno učiti, ako nisi kos besedi, katera ti je
sredstvo učenju in modrovanju; pa dajmo, da te v tvoji zlobodri
nekako razume ljudstvo, kako se moreš in smeš nadejati povojnemu
uspehu in ugodnemu nasledku, če hrano ponujaš v nesnažni, umazani,
blatni, skrhani in odurni črepanji, namesto v lični, čedni, snažni
skledi? Po vsem omikanem svetu se zahteva točno in temeljito znanje
jezika, bi-li se smela nevednost prizanašati razkladalcem nebeskega
nauka? Nikdar in od nikogar!“

B. Raič.

To so besede, katere je pisal z gorečo ljubeznijo do svojega materinega jezika
prerano umrli prvoboritelj slovenskega naroda. — Marsikdo se bode temu čudil, da danes
Vam, dragi tovariši, navajam te besede, ker se je od onega časa, ko jih je preblagi
pokojnik svojim tovarišem duhovnikom pisal, mnogokaj v šolstvu izpremenilo, stanje
narodnemu jeziku vsaj nekako izboljšalo. Mrtve črke nekdanje šole je sedanja šola oživila.
Narodnega učitelja usta navdahnila so mrtvim knjigam življenje. To je uspeh današnje
šole, uspeh, koji mora zadovoljiti najljutejšega sovražnika sedanji ljudski šoli. A, kdor
tudi le z nepaznim očesom motri napredek narodnega jezika v šoli, priznati mora, da je
opažal dokaj nedostatnosti in oskudnosti v tem oziru. „Facta loquuntur!“ Deček ali
deklica učila sta se po osem let materinega jezika, a nju govor je počasen, neokreten,
oskuden, nepravilen. Sedem let se uči n. pr. o pridevniku in glagolu, a vendar, kakoršen
je jezik izšolanih otrok! Nečem in ne smem očitati, da bi bile temu ali onemu učitelju
neznane dolžnosti, koje ga silijo delati na proupek narodnega jezika. Vsaj sta dva čini-
telja, katera ga k temu nagibljeta: učni črtež šolskega zakona, ki je odmeril narodnemu
jeziku čas in smer, potem pa rodoljubje, činitelj, močnejši od prvega. Slabi uspehi te
véde na osnovnih šolah naj se ne zapisujejo na rovaš trudoljubnemu učitelju; ni, da bi se
le učiteljstvo trkalo na prsi; vzrok temu je iskati pri drugi korenini.

Ravno o tem šolskem predmetu se o novjšem času pojavljajo grajalni glasovi.
V VI. zvezku „Ljublj. zvona“ t. l. se čita: „Štirideset let se poučuje že slovenščina na
srednjih naših šolah, pa se še nismo dokopali niti do učenega črteža, niti do potrebnih
knjig, ampak vsak učitelj uči slovenščino, kakor se mu ljubi in kakor vé in zna. Čas
je, da bi se tudi v tem oziru stvar dognala, kakó in kaj je učiti v obče, kakó in kaj

po posameznih razredih“. Tako smo se mi učitelji učili na srednjih šolah in učiteljišcih, ni čuda potem, da pouk materinščine ne more uspevati na narodnih šolah. Zlasti so učiteljski pripravniki še na slabejšem. Na učiteljišču se nismo marsikateriga predmeta učili v materinščini, (tu imam v mislih ljubljansko učiteljišče, nikakor pa ne mariborskega) a deco moramo poučevati v naščini, ter pri izpitu za učiteljsko sposobnost odgovarjati v lepi slovenščini. Potem se pa še čudi marsikateri član izpraševalne komisije našim slabim uspehom, zlasti iz slovenščine? Sodite počasi, previdno, ne tako strogo o tem, česar nismo krivi sami. Ako bi učitelj iz rodoljubja in z narodnim ponosom ne gojil materinega jezika, ne vem, kakó bi bilo.

Zeló, zeló pa moti jezikovni elementarni pouk velika zmešnjava, ki se sili v slovensko pisavo z veliko brzino. Vsak mora pritrjevati nastopnim besedam „Ljubljanskega Zvona“: „Kdor uči v šoli slovenski jezik, ali kdor pregleduje raznovrstne šolske knjige naše, ta bridko čuti veliko zmešnjavo v pravopisju, nepravilnost v slovniških oblikah, zmedeni besedni red in nedoslednost v vsem pisanju, ki se košati po raznovrstnih učnih knjigah slovenskih“. — Vže Stritar je pred trinajstimi leti bičal to napako naših pisateljev: „Ena teh mislij je ta, da nam je treba nekoliko več zložnosti v pisavi, da ne sme vsak pisati, kakor se mu dozdeva; da so neka stalna pravila, katerih se je držati vsakemu slovenskemu pisatelju, ako hoče res pisati slovensko. — Dva časnika, dva pisatelja ne pišeta jednako. Kaj pravim? isti pisatelj piše danes takó, jutri takó“.

„Tudi dandanes“, piše prof. Jos. Lendovšek, „si želi marsikateri pisatelj, zlasti pa marsikateri učitelj, kojemu je izročena dolžnost, da uči slovenščino, bodi-si po srednjih, bodi-si po osnovnih šolah, „več složnosti v pisavi“. Zmešnjava gledé posamičnih oblik, zlasti pa gledé pravopisja je tolika, da piše vsak, kakor se mu dozdeva“.

Druge zapreke, ki so materinščini v luči na osnovnih šolah, hočem dalje kratko, mimogredé omeniti v tem sestavku.

I. Naloga in smoter jezikovnemu pouku na ljudskih šolah.

Najprvo hočem torej govoriti o nalogi in smotru jezikovnega pouka na narodnih šolah. Katera naloga mu je? Kellner odgovarja: „Učitelj naj pripravlja otroke v popolno svobodno posest njihovega materinega jezika, kolikor dopušča vsakokratna zrelost otroškega duha in kolikor je potrebno, da se jim ustvarja ne-le podloga vsakej višej izobrazenosti, temveč da se otroci s pridom udeležujejo onih likajočih in poučevalnih uplivov, koje nudi cerkveno in družbeno življenje“.

Otrok mora torej jezik razumevati, učiti se jezik upotrebljevati; jezikovna razumnost in jezikovna spretnost ste smoter jezikovnemu pouku.

Prav dobro zahteva Denzel: „Pred vsem úči svoje učence govoriti.“ Jezik je pogoj vsakteremu pouku. V osnovnih šolah je učenčev jezik poskusni kamen o stanju dotične šole.

Kako težavno je izpolnjevati to nalogo! Kehrein se izraža: „Jezikovni pouk nima določene vsebine kakor zgodovina, zemljepisje itd. Njegova oblika je predmet, kamor se vlija mislij vsebina. Ta vsebina zajema se iz vseh vednostnih skupin; zato je jezikovni pouk najtežji predmet v osnovnih šolah.“

Osnovna šola ima dalje nalogo, narodni jezik plemenititi, z drugimi besedami, šolsko deco učiti pismenega jezika. Posebno lepa naloga v tem oziru pripada slovenskemu učitelju. V vseh drugih narodih, tudi v slovanskih je med jezikom priprostega in naobraženega naroda vže velik prepad. V Slovencih pa čuješ isti govor iz ust kmeta in olikanca, čitaš isti jezik v spisih in pesnih za prosti in razboriti narod. Jasno je samo ob sebi, da nas prosti narod le tedaj ume, ako mu govorimo in pišemo v njega duševnem obzorju.

Jezik v razumništvu je le uglajen in poplemeničen. V dokaz temu je jezik iz knjig „Družbe sv. Mohora“, kateri služi nizkim in visokim stanovom, govor slov. duhovnikov, ki v najlepši pismenosti slovenščini propovedujejo prostemu narodu, kateri popolnoma ume njihov jezik. Seveda jezika raznih viših věd tu ne upoštevam. Varovati moramo uprav narodni učitelji, da se nam jezik ne razdvoji ter paziti, da v jezikovnem oziru s prostim narodom pospešujemo korake z razumništvom. Obsojati moramo torej presilno novotarjenje v jeziku, kar bi bilo le na kvar omiki in prosveti slov. naroda.

II. Kako ima učitelj zadoščati tej nalogi?

Prva skrb ti bodi, slov. učitelj, za slog materinega jezika.

Pouk o materinščini se deli v nastopne oddelke: 1. govorne vaje, 2. čitanje, 3. pisanje in sicer a) lepomisje, b) pravopisje, c) spisje. 4. slovnica.

Danes mi ni namen razgovarjati se podrobno o vsakej tej vedi, temveč v obče o slogu naše materinščine, ter opozoriti na nedostatnosti in nepravilnosti pouka jezikovnega in kakó bi se tem odpomoglo.

Kako krasen je naš mili materni jezik! Kakó prilega tvojemu ušesu priprosta govorica babice, ki zna takó lepó, pa brez vsakega dičenja pripovedovati povesti svojim vnukom. Se-li ne diviš krepkosti in jedernosti govora, ki teče počasno, a dosti živo z okornega jezika kmetovega? Ta govor, to je slog materinščini, gladiti in plemeniti mora narodna šola. Vže prvcem ima učitelj najbolj slog gladiti; nikdar ne sme iz spomina izgubiti stavka: „Jezik očistite peg, opilite gladko mu rujo! Takó je delal naš najboljši pripovedovalec Jurčič in drugi za njim, učeči se narodnega sloga!“

Učitelj bodi varuh svojega jezika! Žalostne krajevne in narodne razmere delajo kvar slovenskemu jeziku. Skrben kmetovalec bodi učitelj na jezikovnem polju ter čedi materinščino grdihi ptujki, kakor žito dušljivega plevla! A učitelj bodi tudi jezikovni starinoslovec! Koliko starega narodnega blaga leži med nami! Učitelj krči in gladi mu pot vže pri mali deci, zlasti izrazom, kojih mnogokrat zaman iščemo, a koje najdemo v narodu.

Tako bode narodna šola lahkim in uspešnim načinom vže malim učencem likala in plemenitila slog ter si stekla veliko zaslugo, ako se jej v polnej meri posreči zadoščati tej dolžnosti.

Vak jezik ima svoj značaj, svojo posebnost. To svojstvo zadevati ni lakko in za učitelja težavna naloga. Koliko se govori o krasoti in divnosti, gibčnosti, krepkosti in nežnosti slov. jezika! Kolika moč pripisuje se samó našemu glagolu! A prašam, koliko je onih, ki to v resnici čutijo ter upotrebijati mogó?

Značaja slovenskega jezika nismo mogli mi kot učiteljski pripravniki spoznavati, ker smo se učili le nekaterih predmetov v materinščini. Piši in govori tedaj le takó, da ne bodeš preveč zatrobil po gorjansko, da ne bodeš delal „groznih“ slovniških napak, da te le otroci razumó. Slednje mnenje še posebno pospešuje v slovenskih učiteljskih didaktična zahteva, da se mora otrokom le v takem jeziku govoriti, ki ni previsok, katerega pa v slovenščini, kakor sem vže zgoraj opomnil, ne poznamo. Umetni in visoki slog se dá le v višjih vedah in sila abstraktnih razpravah zasledovati. Da se tak jezik ne more umeti, ni vzrok formalna stran jezikovna, ampak realna stvarnost dotične razprave, ki je zunaj duševnega obzorja otroškega ali prostega naroda.

(Dalje sledi.)

Prirodopisni pouk v jednorazrednicah.

(Pišeta prof. Henrik Schreiner in J. Koprivnik.)

(Dalje.)

Pomlad.

VI. Vrt.

- a) *Kje se nahaja*: Blizo hiše, na solnčnem kraju.
- b) *Kakšno podobo ima*: Podobo okvirja, risanje obrisa.
- c) *S čim je obdan*: Z zidom, plotom, živo mejo; čemu je ograjen, kje hodimo na vrt (skoz vrata, čez prelaz).
- d) *Kako je razdeljen*: Na grede, trate in steze.
- e) *Čemu so grede, trate, steze*: Na grede sejemo semena ali sadimo sadike, po tratah se igrajo otroci, po stezah hodimo.
- f) *Kakšna semena sejemo po gredah in katere sadike sadimo*: Zelenjadna, cvetlična, peške; sadimo tudi zelenjadne sadike: zelje, kolorabo, solato . . .
- g) *Katera drevesa sadimo po tratah*: Jabelčna, hruškova, slivna, črešnjava Ponavljanje točke f in g. — Razgovor o črešnji.
- h) *Kedaj sejemo in sadimo po vrtu*: Pomladi, po letu, včasih tudi jeseni.
- i) *Kako se pripravlja zemlja za vrtno setev in sajenje*: Navozi ali nanosi se gnoj in se raztrosi, grede se zbodó in gnoj se spravi pod zemljo, zemlja se zravna, seme se naseje, sadike se nasadé.
- k) *Kakšna naj je vrtna zemlja*: Drobna, rahlja, črnika.
- l) *Kako se streže vrtnim rastlinam*: Se plejejo, pregoste se prereديو, se okapljejo, se ogrinjajo (osipljajo), se zamakajo.
- Ponavljanje toček d do l.
- m) *Živali, ki zahajajo na vrt, zakaj?* Mačke, ptice . . . njih korist.
- n) *Živali, ki živé na vrtu*: Krt, miši, krastače, hrošči, gosenice, polži, deževni črvi . . . kaj delajo, korist, škodljivost.
- Razgovor o krastači. — Ponavljanje točke m in n. — Razgovor o rjavem hrošču.
- o) *Človek na vrtu*: Obdeluje vrt, ga ogradi, pognoji, prekoplje zemljo, cepi drevje . . . obéduje in trga cvetice, na vrtu si odpočije, otroci radi igrajo na vrtu . . .
- Razgovor o patonki.

VII. Travník.

- a) *Kje je*: Za potokom, ob reki, poleg gozda.
- b) *Kakšna je zemlja*: Suha, vlažna, mokrotna, močvirna.
- c) *Kaj raste po travniku*: Trava, nizka, visoka, mehka, ostra, cvetice, kalužnica, regrat, kozja brada, marjetica, zlatice. . . .
- Razgovor o travi.
- d) *Živali na travniku*: Krt, ptice, močerad, bučelice, metulji, hrošči, kobilice, muhe.
- Razgovor o bučeli.
- e) *Človek na travniku*: Pomladi travnik osnaži in krtovine razgrabi, vodo napelji, z močvirja vodo odvedi, kosi in spravi seno, košnja otave, na travniku pase jeseni živino.
- Ponavljanje toček a do e.

VIII. Kratek pogovor pomladi.

- a) *Pomladanski dnevi*: Solnce prej (ob 6.—5¹/₂. uri) vzhaja in poznej (ob 6.—9¹/₂. uri) zahaja, dnevi daljši.
- b) *Vreme*: Topleje, prijeten vetrič pihljá, sneg kopni, led se taja, jasno nebo, solnčni dnevi.

c) *Živali*: One, ki so spale, se vzbudé (netopirji, žuželke), druge (goveda, srne) dobé redkejo dlako, ptice se povrnejo na vrte, polja, v gozde.

Razgovor o rjavem brošču.

d) *Rastline*: Brstje poka, drevje in grmovje ozeleneva, cveté (leska, iva, črešnja), trava raste, travniki postanejo zeleni, cvetice se prikažejo (zvončki, trobentice, vijolice).

Razgovor o patonki.

e) *Človek*: Ljudje hodijo radi pod milo nebo, delajo na vrtu, na polju, v vinogradu, na travniku.

f) *Prazniki pomladi*: Cvetna nedelja, velika noč, bela nedelja, vnebohod.

Poletje.

IX. Polje.

a) *Kje je*: Zunaj vasi, zunaj kmetije.

b) *Kakošno je*: Ravno, nagneno.

c) *Deli polja*: Njive, ogoni, zare, meje.

d) *Kakšna je zemlja po polju*: Ilovnata, peščena, apnena, črnica, trda, rahlja, po barvi rjava, belkasta, črna.

e) *Kako se polje obdeluje*: Se gnoji, orje, vlačí, prekaplje.

f) *Kaj se seje (sadi) na polju*: Žito (pšenica, rž, ječmen, oves, proso, turšica) krompir, repa, korenje, lan, konoplje, mak, fažol, grah . . .

g) *Poljske cvetice*: Modriž, kokalj, divji mak . . .

h) *Poljski plevelj*: Osat, slak, grahorka.

i) *Žetev*: Žito postaja rumeno — zori, se požanje, zveže v snope, snopje se zloži v kôpice ali obesi v kozolce . . .

k) *Živali po polju*: Poljske miši, prepelica, škrjanček, konopljinica, vrabci, kobilice . . .

Razgovor o divjem maku.

l) *Človek na polju*: Dela na polju (kaj?), se veseli lepega žita, žaluje, ako toča pobije. Ponavljanje točk b do l.

X. Gozd.

a) *Kje je*: V ravnini, na hribu.

b) *Vrelci v gozdu*.

c) *Kaj rase po gozdu*: 1. Drevje, 2. grmovje, 3. zelišča, trava, vetice, praprotni mah, 4. Glive.

d) *Gozd bivališče živalim*: Srni, zajcu, lisici, kumi, dihurju, veverici, polhu; orlu, sovi, vrani, jerebici, drozgu; hroščem, metuljem . . .

e) *Korist gozda*: Zaljša okolico, varuje hudega vremena, varuje povodnji, je zavetje živalim in rastlinam, daje človeku les, drva, steljo, hladno senco.

Ponavljanje gozda.

XI. Popis poletja.

a) *Poletni dnevi*: Dolgi, ker solnce zgodaj vzhaja in pozno zahaja.

b) *Vreme*: Solnce pripeka, včasih pokrijejo črni oblaki nebo, blisk, grom, dež, ploha, nevihta, toča.

c) *Živali po leti*: Obilo hrane, pešajo od vročine, se hladé v senci, se kopljejo.

d) *Rastline po leti*: Mnogokrat uvené, se celo posušé, nekatere cveté (rože, klinčki), druge vže obrodé sad (žito, izmed drevja črešnje).

e) *Zemlja po letu*: Se izsuši, razpoka.

f) *Človek po leti*: Dela na vrtu, polju, travniku, v vinogradu; se poti, se hladi v senci, se hodi kopat.

g) *Poletni prazniki*: Binkošti, rešnega telesa dan, velike maše.

(Dalje sledi.)

Druga skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju dne 25. in 26. maja t. l.

(Dalje.)

G. J. Lapajne je sicer o tem predmetu razpravljajl vže po slovenskih šolskih listih, a ker je predmet zeló zanimiv in sega v vsakdanje življenje, zato je bilo celo primerno, da je pri letošnjem glavnem zboru „Zaveze“ še ustno to vazo stvar v deloma resnem, deloma šaljivem govoru poudarjal. Začel je s tem izboljšanje gmotnih razmer slovenskega učiteljstva priporočati, da je opozarjal na marljivo izobraženje in vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnosti, kar je prvi pogoj ugodnemu gmotnemu položaju. Potlej je moral — ker država in dežele ne plačujejo učiteljev še tako, kakor velela dotični paragraf državne šolske postave — učiteljem priporočati, da si izboljšujejo svoje dohodke še z raznimi pristranskimi zaslužki, ki ne nasprotujejo učiteljskemu ugledu in ne ovirajo učiteljev v izpolnjevanju njihovih glavnih obveznosti. Jedro njegovega govora je bilo pa v tem, da je slovenskim učiteljem priporočal zavarovanje. Teh novodobnih naprav v korist človeštva naj bi se tudi slovensko učiteljstvo bolje posluževalo. Učitelj naj bi zavaroval ali svoje ali življenje svoje soproge ali svojih otrok ali kakorkoli naj bi se udeleževal pri katerem oddelku te ali one zavarovalnice. Česar naj pa slovenski učitelj, ki nima zasebnega imetja, vsekako ne opušča, je to, da svojo novorojeno ali mladoletno hčerko, ako jo ima, zavaruje za gotovo svoto, ki jo (recimo kot doto) otrok dobi od zavarovalne družbe po preteku 25, 20, 15 let. Od zavarovalnih družeb je priporočal govornik zlasti „Slavijo“ in „uradniško društvo“. Pri jedni od teh naj bi se slovenski učitelji zavarovali pod temi pogoji: Od vsake nove zavarovalne svote naj bi družba nekaj odstotkov ($1\frac{0}{10}$ — $1\frac{1}{2}\frac{0}{10}$) odstopila „Zavezi“, recimo: ako slovenski učitelj svojo hčerko za 500 gld. zavaruje pri banki „Slaviji“, naj dobi „Zaveza“ najmanj 5 gld. od tega. Premije pa naj bi pobirala v zvezi z „Zavezo“ stoječa okrajna učiteljska društva, ki naj bi $3\frac{0}{10}$ — $5\frac{0}{10}$ provizije od nabranih premij imela. Recimo: v okraju znašajo učiteljske premije zavarovalne družbe na leto 300 gld., torej dobi učiteljsko društvo za pobiranje na leto najmanj 9 gld. Na ta način bi se dohodki „Zavezi“ iz posameznih „okr. učiteljskih društev“ povišali. Na ta način je zlasti veliko nemških učiteljskih društev stopilo v zvezo z uradničkim društvom. „Zaveza“ naj bi to isto storila in priporočala v ta namen zavarovanje. S katerim društvom naj bi pa „Zaveza“ v zvezo stopila, o tem naj odločuje upravni odbor ali direktorij „Zaveze“, ki naj prej stopi z jedno in drugo zavarovalno družbo v dogovor.

G. dr. Romih na to predlaga v smislu poročevalca, naj se vse prepusti upravnemu odboru in da se naj potem pristopi k tistemu društvu, katero dovoli najugodniše pogoje.

G. Brezovnik misli, da je za vsakega posameznika boljše uradniško društvo, za „Zavezo“ pa banka „Slavija“.

G. Porekar predlaga konec debate. (Vsprejeto.)

Pri glasovanju sprejme se predlog dr. Romih-a oziroma g. poročevalca.

K sledeči točki dnevnega reda: „O didaktofonu“, dobi besedo gosp. Alojzij Luznik, učitelj v Skrbini na Primorskem, ki je to novo glasbilo izumil. Poročevalec poudarja najprej velikansk vpliv glasbe sploh in petja posebej na vso naše čuvstvo in izvaja iz tega imenitnost petja kot učni predmet, kateri se ima v narodni šoli gojiti kolikor možno intenzivno.

Da pa pouk o petju ni kaj lahek, spoznali so zgodaj muziki in vsi, katerim se je bilo ukvarjati s tem poukom. Spisalo se nam je za tó na kupe pevskih šol, katere pa morejo služiti le tistim, ki znajo po glaskah tudi svirati. Pa še celo taki pevci mnogokrat

ne dosežejo one izurjenosti, da bi lahko in brez težav peli. Največ težav delajo pevcem pri učenju intervali. Ko bi teh ne bilo, dalo bi se še vse doseči.

„Ritmika, dinamika, estetika, to ne dela težav, a po notah plezati in skakati, zdaj visoko, zdaj nizko, zdaj vzrasti, zdaj upasti, zdaj trčiti v *be* zdaj zadeti ob križ, go-spoda, to je zares križ, kojega mora pojmiti le tisti, ki je vže resno skusil grenki orglarjev kruh.

Visokost glasov je res težko umljiva in priprostemu človeku, rekel bi preabstraktna in zbog tega težko mu, težko pristopna reč. A peti je vendar treba, kako tedaj priti do te spretnosti? — Jaz bi naštel tri načine:

1. Ustanoviti pevsko šolo ter strogo, marljivo, vstrajno poučevati skozi več let. Po tej poti upam, da bi se smoter dosegel. Ta pot pa je težavna in dolga in pri količkej neugodnih razmerah brezuspešna. Priča nam lahko sto in še več izgledov!

2. Mnogo boljša, da, rekel bi, jedina pot, po kojej si more človek koj jasno in precizno predočevati glaske bi bila ta, da se pevci učé kakšnega godala. A to žali Bog ni izpeljivo, ker stvar tirja mnogo potrpljenja, časa, denarja itd.

3. Sredstvo pa, s kojim se vse ovire v kratkem času premagajo je didaktofon in sicer radi teh-le lastnosti:

a) Ker inštrument ne tirja v sviranju, reklo bi se skoraj da nikake teorije, — kajti pevec rabi inštrument lahko vže prvo uro, ko ga ima. Inštrument pa sam uvaja pevca v teorijo in sicer tako polagoma, da skoraj sam ne ve, kedaj se to godi, to pa po naj-prikladnejši poti: po kratkočassenju sè sviranjem.

b) Tako imenovana abstraktnost glasov se konkretizuje, živo ponazoruje na barvanih inštrumentovih črtah in tipkah in sicer tako jasno, da se učencu stvar sama od sebe vsiluje. — Na papirju imamo tihe, mrtve note, na inštrumentu pa imamo svirajoče, žive note, koje imajo na učenčeve oči in sluh krepak vtis, ki mu sega v razum ter mu tako ostane v spominu.

Toda poglejmo si inštrument sam! — Ko sem poučeval petje, večkrat, ko sem se mučil vže 2 ali 3 ure, mislil sem si, kako lepo bi bilo, ko bi pevci poznali glaske, ali ko bi si znali vsaj svirati to, kar imajo na notah, ter bi se tako sami, vsak svoje uloge, naučili. Koliko truda bi tem potem bilo manj, a na drugej strani kak velikanski napredek in vspeh?! — Da bi se pa pevci učili navadnih inštrumentov, uvidel sem, da je pri običnih razmerah nemogoče. Trebalo bi tedaj nekaj drugega, s čimur bi se smoter koj mahoma dosegel. — Naredil sem jednostaven aparat didaktofona, koji je v bistvenem obziru popolnoma podoben harmoniju, a njegova klavijatura, navadna harmonijeva klavijatura ima čez tipke notni sistem, vsled česar more vsakdo kmalu vsako noto svirati in se pesmi naučiti.

Didaktofon ima tedaj 5 vrst, štiri medvrstja, pomožne vrste in pom. nadčrtja ter je s tem v najtesnejšej zvezi z notami, tako da je mogoče jedino po štetju teh na njem svirati.

Največa težava in umetnost pri pevcu je ta, da se kaj zaveda, kako visoko ali nizko mu velevali zapeti vsaka glaska posebej, t. j. vsaka črta ali medčrta. To pa more neizogibno doseči z didaktofonom; ako pevec večkrat udari tipko na 1. črti, ki predstavlja noto na prvej črti, ko zagleda isto noto, koj se spominja kako mu je pela tipka na 1. črti. Isto je z vsemi drugimi tipkami in notami, kojim se novinec prav kmalu privadi.

Imena not in tipek se polagoma, brez napora sè samim sviranjem nauči. Takt ni težavna reč, nekoliko metodičnega postopanja, pa je! Da pa ne delajo skladbe v križi in *b* osobito začetniku nikakih težav, tedaj se skladba prepíše v *c*, svira se tudi v *c*, a

da se skladba glasi v pravej intonaciji, premakne se klavijatura pred znak dotične, prave intonacije. Ako se pa želi svirati skladba višji ali nižji, kar se pri petju čestokrat potrebuje, tedaj ni treba prepisovati skladbe v drugo intonacijo, ampak se svira v isti, v katerej je postavljena, dovolj pa je le, da se klavijatura premakne višji ali nižji.

Komu pa je inštrument namenjen? V prvi vrsti pevskemu pouku, tedaj pevskim zborom. Za majhen zbor zadostuje jeden didaktofon, večemu bi trebalo dveh. Inštrument je dalje namenjen učiteljem-pevovodjem. Škoda je rabiti drag inštrument, ko ga lahko cen didaktofon nadomestuje.

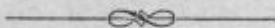
Inštrument se lahko rabi tudi v šoli. Res, dobre so gosli, a to le v večji roki, drugače pa je ž njimi več kvara ko haska. Na didaktofonu pa more vsak učitelj, tudi nemuzik poučevati. A kakšno veselje pa se učencem s tem napravi, da se jim stvar razloži ter se jim dovoli, da tudi oni svirajo. Naučijo se prav kmalu, treba le nekaj nadzorovanja.

Didaktofon služi lahko sploh povsod, kjer je zanimanje in ljubezen za krasno glasbo. Rabil se je vže tudi v cerkvi z dobrim uspehom in v občo zadovoljnost.

Izumitelj je potem pokazal na svojem godalcu praktično, kako se didaktofon rabi in kako se zlasti učenci v kratkem času lahko godalu privadijo tako daleč, da se lahko sami učé vsakorsne vloge za katero koli pesem. Učencem, katere si je poročevalec v to k zborovanju pripeljal, bralo se je na obrazu veselje, katerega so imeli, sviraje si pesmico, katero jim je učitelj predložil. Tudi poslušalci, da si smo preje novo godalo nekoliko nezaupljivo ogledovali, smo se začujeni udali ter radi priznali uspeh „didaktofona“. Poročilo se je s splošnim odobravanjem sprejelo in gospodu izumitelju od vseh strani čestitalo.

Ne moremo si kaj, da na tem mestu vse čast. gg. tovariše, ki niso videli „didaktofona“, na to novo godalo, ki je pri pouku v petju brez dvojbe velike važnosti, nujno opozarjamo. Naj bi si ga omislil vsak, kdor se mora ukvarjati s poukom v petju, zlasti pa ga priporočamo orglavcem na deželi, katerim bode to preceno glasbeno orodje (Cena mu je 25 gld. do 50 gld. v priprosti zunanji opravi, v lepi opravi nekaj več; lahko se plačuje tudi v obrokih) gotovo dobro služilo. Naroča se na „didaktofon“ pri izumitelju: Alojziju Luzniku, učitelju v Škrbini (p. Komen-Primorsko).

(Konca sledi.)

Nekaj besed o ru-kem računskem stroju.

Različna so sredstva, s katerimi lahko poočitujemo števila od 1—10. Toda za števila od 10 naprej treba je k temu posebne računske priprave. Najnavadnija in tudi najbolj razširjena taka priprava je nedvomno takozvani ruski računski stroj. Nepotrebno se mi zdi ta stroj tukaj opisovati. Hočem le omeniti, da je gledé višine nog po raznih šolah jako različen. In baš to je, kar moram grajati. Ako učitelj to ali uno operacijo na stroju poočituje, potrebno je, da tudi tega ali unega učenca pozove k stroju. Učenec naj ponovi učiteljevo razdelitev, ali ako je spretnejši, naj celo dotično nalogo sam reši. Da je samostojno mišljenje ali kakor bi rekel samodelavnost učenčeva velike vrednosti, ne more nikdo tajiti. Učitelj pa bo kmalu tudi uvidel, da so učenci mnogo bolj poslušni, bolj pazljivi in da sploh radi sami s kroglicami različna števila razstavljajo. Kako pa, če je stajalo previsokih nog? Je-li bo učencu mogoče na takem stroju vse tó popolnoma izvrševati? Ne. — Previsoke noge pri stroju pa še imajo drug nedostatek. Otroci, ki sedé v prvih klopih, so primorani, ako hočejo videti, kaj učitelj na prvi ali drugi palčici razkazuje, glavo nekoliko navzgor nagniti. Zraven naj še opozorim, da spredi navadno sedé najmanjši otroci. Kako lahko in prijetno je tako sedenje, naj poskusi vsak odrasčen sam.

Vsedi se v sobi na stol ter glej mirno, recimo na vrh peči ali omare in precej boš skusil to prijetnost.

Kako pa se kaže stvar, ako ima priprava prenizke noge? Dobro nikakor ne; vsaj za učitelja ne. Moral bi sedeti pred takim strojem ali pa se vsakokrat močno pripogibati, kar pa vendar-le ne gre. Imel sem rus. rač. stroj v šoli, kojega sem moral radi prenizkih nog vselej na stolico postaviti!

Glavna napaka rus. rač. stroju je pa ta, da je naravna številna vrsta z desetko pretrgana ter se začenja zopet z jedno do deset itd. Nasledki temu nedostatku so različni ter se pokažejo kmalu. Ako razstaviš število 13 n. pr. na $8+5$, ter vprašaš: Kako sem 13 kroglice razdelil, ti celo boljši učenci odgovoré: na $8+2+3$, kar je tudi popolnoma opravičeno in se nima nikakor zavreči. Otrok govori, kakor vidi in misli. Sploh pa učiteljevo vprašanje tukaj ni pravo; kajti kroglice so že razdeljene, preden učitelj praša: kako sem razdelil? Kar se razstavlja, mora biti vkup. Pri izgledu, poprej navedenem bi tedaj bilo treba 13 kroglic skupaj na eni palčici.

Poočitovanje števil vrši se tedaj na tem stroju v obsegu ploskve, kar je pa zdravemu otroškemu mišljenju vsekakor zoperno. Opazoval sem, da so novinci dobivši I. računico v roko z veseljem šteli pike v vrsti, a, ko se je pričela druga, začeli so zopet od kraja 1, 2, 3 itd. Za številne podobe se pa niti zmenili niso, so jih popolnoma prezrli. To nam je brz ko ne dokaz, da so iste ničeve in sploh v računicah nepotrebne. Nekateri sicer pretirano hvalijo in poveličavajo številne podobe, a naposled se sami prepričajo, da je njihova vrednost — prava pena. Učenci, vajeni šte. podob, postanejo leni; mesto, da bi po samostojnem mišljenju našli ta ali oni znesek, treba jim je zopet na pomoč z ničevimi podobami. Še slednjimi se potratí dosti dragega časa, učencu pa se pomaga le za trenotek.

Ako hočemo na rus. rač. stroju pokazati n. pr. 35—24 je to gotovo nenaravno in zelo površno poočitovanje za 7—8 letne otroke, kojim je najjasnejše še le jasno dovolj. Kako nazorno in lahko pa bi se dalo to pokazati na novem metričnem računu!

Kakor že omenjeno, predstavlja nam rus. rač. stroj števila v obsegu ploskve. Otrok pa postane nemiren in tudi po pravici, kajti učitelj sam čuti težavo pri poočitovanju, ter mu je treba zelo oči napenjati, da kaj ne prezre. Vrh tega pa še mora učence nadzorovati, kar ni lahko mogoče, ker navadno stoji za strojem.

Včasih napravlja napisovanje novih številk učencem mnogo preglavic. Tega nedostatka bi ne bilo, ako bi se zamoglo na rus. rač. stroju razločno pokazati: na levi strani desetice, a na desni jednice. Tudi delitev je na omenjenem stroju prav težavno poočitovati, med tem ko se to na metričnem računu da lahko in jako nazorno izvrševati. Vpraša se namreč: kolikokrat je 1, 2, 3... v tej vrsti itd. V vrsti nahajajoče 1, 2, 3... kratnike pa še lahko zaznamvaš s posebnimi stojalčki, kar je še bolj nazorno.

Dalje se na rus. rač. stroju tudi tvoritev viših jednic ne da dovolj jasno in razločno pokazati; zakaj, ako kroglice še tako jedno drugi približamo, so videti vendar-le več ali menj osamljene. Kaj dobro in nazorno pa se da tudi to na novem računu pokazati! —

Slednjič: Črevljarju staro kopito tudi ne more vedno služiti — moda zahteva drugo. Ne mislim sicer, da bi bila o rač. stroju tudi moda merodajna — ne — tu je živa potreba, da dobimo boljše računo. — Rus. rač. stroj služil je precej časa šoli, a zana-prej več ne zadostuje. Moral bode se umakniti boljšemu računu. Menim tukaj — računo metrično, izumljeno po g. prof. Lavtar-ju. — Umevno je, da bi se upeljavil omenjenega računa v šole morali tudi računici 1. in 2. primerno predelati oziroma nova izdaja

priređiti. *) Pri tej priliki bi bilo želeti, da bi se takozvana vsestranska obravna števil (Grube-jeva metoda) odstranila; kajti tudi pri pouku računstva velja: „Non multa, sed multum!“

J. B.

O lepoznanstvu.

Piše Ivan Klemenčič.

(Dalje.)

Ovira pa zgodovinski pouk to, da učencem v nedozoreli starosti manjka skušnje in prepričanja, da bi zamogli prav zapopadati razne dogodke, ker nimajo dosti spoznanja svetovnih razmer, značajev in teženj ljudij. Pri zgodovinskem pouku se je tedaj ozirati na zmožnost učencev in jim podajati le to, kar njihovi razumljivosti ne stoji previsoko. Začetnemu pouku v zgodovini so najbolj primerni popisi življenja takih oseb, katerih dejanja globoko segajo v svetovne razmere in razvoj vsega človeštva. Opišejo naj se jim take osebe zgodovinskega pomena, katere so vsled svoje nenavadne razumnosti, vsled svojega čistega značaja in nepremakljive stanovitnosti éreznavađno uplivale na človeštvo tedanjega časa in pa take, katere so si za izomiko in blagor človeštva pridobile posebnih zaslug in katerih dejanja še sedaj dobrodejno uplivajo na človeštvo. Načrtajo naj se jim značaji, kateri so se žrtvovali za občni blagor in za obrambo svoje domovine, ki nam kažejo, kako se mora domovina spoštovati, ljubiti in braniti. Pri vže bolj odraslih učencih naj se ozir jemlje tudi na zgodovino prosvete; razloži naj se jim, kako je človeštvo polagoma, raznovrstnim oviram vkljub, prišlo do vedno višje izomike, kar je za učence nižjih šol veliko bolj važno in obrazovalno nego naštevanje in popisovanje bojov in vojska. V stavbarstvenih spominkih se posebno izraža razvoj narodov v različnih časih, zato naj se opozarjajo na znamenite stavbe, katere naj se jim pokažejo v podobah, ali pa naj se jim berejo dobri popisi. Na jednak način naj se jim razložijo tudi pomenljivi dogodki, kateri imajo za seboj velikanske nasledke, kakoršnih se v zgodovini mnogo nahaja. Predava pa se naj vsikdar z živim govorom, okusno in jasno.

Kar zemljepisni nauk zadeva in kar se lepega in veličastnega v prirodi nahaja ter njen čudoviti red spoznavati, uči svet. Otrok je v svoji mladosti omejen večinoma le na svojo domačo zemljo, na svoj rojstveni kraj; zemljepisje ga pa uči spoznavati tudi tuje dežele, tuja ljudstva in vso prostrano zemljo. Če vže opazovanje prostrane zemlje sè svojo veličastnostjo in krasoto napravi globok, vzvišen vtis, v toliko večji meri še nezapopadljiva neizmernost v brezkončnem svetovnem prostoru. Opazovanje lesketajočih se zvezdic na nebu lepoznanško razpolaga in blaži vsako nepokvarjeno srce ter ga uči spoznavati, spoštovati in ljubiti božjo modrost in vsegamogočnost.

Računstvo tudi lepoznanško obrazuje vže gledé svojega znaka, ker ne pozna nika-kega samovoljnega ustvarjenja, ampak v njem se izraža vseskozi določnost, jasnost in pravilnost. Zavoljo tega pa podaja tudi najjasneje in najdoločneje občute umstvene lepote ter uči človeka trdnosti in stanovitnosti.

Nauk o prirodoznanstvu uči spoznavati prirodo in njene moči, brezštevilne reči stvarjenja in čudoviti red v prirodi. Kamurkoli se obrne oko, povsod v prirodi se nahajajo za paznega in za lepo in vzvišeno sprejemljivega opazovalca brezštevilni lepoznanški predmeti v nebrojnih oblikah. Razume se pa, da se v nižjih šolah iz prirodoznanstva ne more veliko podajati in da se ne more sestavno poučevati. Vendar pa ne sme biti to,

*) Prof. Lavtar je izdelal vže take računice, katere le čakajo potrjenja od vis. minist. Uredn.

kar se poučuje, mrtvo pametovanje, ampak imeti mora na sebi znak življenja in svežosti, kakor se nahaja v prirodi.

Vaje v lepopisju in risanju imajo za lepoznanstvo v nižjih šolah večinoma le toliko pomena, da učenca vadijo reda in snage in pa, da dobiva okus za lepe oblike. Tu se učitelju posebno ponuja prilika, da preganja iz šole nesnažnost in brezokusnost. Sicer pa, dokler se mora učenec strogo ravnati pri lepopisju in risanju po nakazanih mu oblikah nima prilike, da bi samodejno upodabljal vtise svoje lastne notranjosti, ta pouk za lepoznanstvo nima daljšega pomena; pač pa ko so se učenci, posebno v risanju, že toliko izurili, da si predmete in oblike v svoji lastni notranjosti predstavljajo in naslikujejo. Zato naj se ne sili učenec, ko si v pisanju in risanju pridobi nekoliko samostalnosti in podlage, da bi se preveč strogo moral ravnati po nakazanih oblikah, ampak če kaže na kako stran posebno spretnost, pušča naj se mu prosta volja.

Lepo petje dela na vsakega, tudi sicer neomikanega, da celo surovega človeka globok vtis, oplemeniti in požlahtni vsako srce, družijo ljudi k veseli družbi in odganja surovost. Človeka že narava sama nagiblje k petju, da daje dušek svojemu notranjemu razpoloženju. Razume se pa, da le plemenito lepo petje srce oživlja in blaži in pa da žlahtno petje izvira le iz blagega srca.

Spoznavši visoki pomen petja za požlahtnjevanje srea in nedolžno razveseljevanje življenja, zadobilo je tudi pri šolski vzgoji in pouku primerno mesto. Žetiti je le, da bi se, posebno lepo narodno petje po šolah vedno bolj gojilo in mladino učilo, kako se na nedolžen način zabavaš in razveseljuješ in srce blažiš.

Ker lepo petje srce požlahtnjuje, učenci tudi pozneje, ko šolo zapustijo, ne bodo imeli dopadajenja nad umazanimi popevkami, če iz šole prinesejo dovolj lepih pesmi. Iz šole bodo lepe pesmi vzeli s seboj v življenje, med narod in jih radi prepevali pri ugodni priliki v veseli družbi.

Iz tega sledi, da se za šolo le pesmi, katere so, če tudi priproste, gledé vsebine in oblike, kakor tudi melodije, v resnici lepe, tedaj lepoznanško obrazujoče, ker to je pravi namen šolskega petja. Da pa petje izvira iz srca in sega k srcu, je potrebno primerno razpoloženje; zato naj bi bilo petje združeno z vsem, kar srce povzdiguje. Tako naj se ob ugodni priliki pojó cerkvene ali domoljubne pesmi, take, ki opevajo prirodo itd.

Konečno je še opomniti, da imajo telesne vaje tudi pomen za lepoznanško obrazovanje. Namen telesnih vaj je sicer, telo uriti in krepiti; tu pa gre pomniti, da v krepkem telesu prebira navadno tudi zdrava duša, da tedaj od zdravega telesa tudi duša dobiva živahnejša in krepkejša budila ko od pomehkuženega. Sicer pa lepo, dostojno, pravilno kretanje telesa kaže dober okus. Telovadne vaje so tudi dobra šola pravilnosti in redoljubnosti. Zato se lahko trdi, da ni najmanjši pomen, ki ga imajo dobro urejene telesne vaje, buditi čut za pravilno in lepo.

Vzgojitelj pa naj gojencu, kolikor temu razmere in zmožnosti gojenčeve dopuščajo, pokaže in odkrije tudi izdelke umetnosti ali umotvore, da jih zapopade in ve prav ceniti. Na vzgojitelju samem je ležeče, da izbere in odloči vselej pravo in le v resnici lepo in gojencu primerno.

Kar slovstvene proizvode zadeva, so za nedoraslo mladino najprimernejše lepe, po lepoznanških pravilih sestavljene, kratke povesti, pa tudi pravljice, pripovedke in basni, ker taki izdelki so otroškemu mišljenju in njegovi domišljiji najprimernejši. Še le ko duh bolj dozori, naj se mladini podajajo tudi drugi slovstveni proizvodi. Vse pa, kar mladina bere, mora biti nje mišljenju in obrazovnosti primerno in po lepoznanških načelih sestavljeno gledé oblike in obsega. Ko bi se učenec pečal vedno le z mrtvimi vědami, bi njegovo

sree otrpnilo in postalo neobčutljivo za lepoznavne občute; leposlovno berilo pa daje hrane tudi njegovi domišljiji, požlahtnjuje in oživilja mu srcé. Kar zadnjo izjavo zadeva, so dobro urejene knjižice za učence važnega pomena.

Tudi umetniški izdelki slikarstva o zadevi lepoznavskega izobrazovanja mladini ne smejo ostati prikriti. Tu je v prvi vrsti opomniti na podobe iz cerkvene zgodovine, katere ima mladina najbolj pogosto priliko opozovati v svetiščih. Lepi prizori iz družinskega življenja itd. tudi požlahtnjevalno vplivajo na mlado srce.

Imenitnost stavbarstvenih izdelkov omenila se je že pri zgodovini. Mladina pa naj se opozori še na druge, po lepoznavskih načelih sestavljene stavbe.

Najboljša šola za spoznavanje lepega in vzvišenega je pa priroda. Zato, učitelj odgojitelj, pelji mladino tudi v prosto prirodo, odkrij ji prirodino dražestvo in milino. Pokaži ji njene hčerke, ljubeznive cvetlice, v njih krasoti; opozori jo na rodovitno polje in pisane travnike, zelene gozde in loge s svojimi krilatimi prebivalci, pevci ptički. Občuduje naj v nebo kipeče gore, poslušaj naj skrivnostno šumljanje bistrega potoka. Uči jo spoznavati in v svojem srcu čutiti lepoto in bogato življenje v prirodi, da spozna, časti in ljubi njenega Stvarnika.

Posebne važnosti za lepoznavsko vzgojo pa je vzgledno družinsko in človeško življenje sploh. Če je otrok iz družine, kjer prebiva zastonjnost, ljubeznjivost in prijaznost, kjer veje pravi duh medsebojne ljubezni, tedaj si prinese že s seboj v življenje trdno podlago, ki ga naredi sprejemljivega za vse, kar človeka nad vsakdanje življenje povzdiguje in mu v življenju kaže pravi pot. Tudi pravo nabožno življenje je za blaginjo srca velikega pomena. Če otrok zapazi in zapopade pravo versko mišljenje, katero se kaže v zaupljivi udanosti v božjo voljo in se v molitvi in verskih običajih vnanje izraža, tedaj dobiva vtise, kateri so za blaginjo srca velike pomenljivosti.

Ko se na tak način čut za lepoznavstvo v mladini kot notranje razpoloženje ustanovi, se mora nadalje tudi izobrazovati v pravi lepoznavski zapopadljivosti in razsodljivosti ali v dobrem okusu. Kdor lepega in vzvišenega ne more prav presojevati in ocenjati, komur manjka dobrega okusa, ta tudi ne more svojim notranjim občutom dati pravega izraza, pa tudi ne sodbe izreči o lepoznavskih izdelkih.

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

Novosti.

„Illustriertes Schmetterlingsbuch“ von Dr. Eduard Hoffer, Verlag von A. Pichler's Witwe und Sohn in Wien 1890. Pred menoj leži knjiga navedenega naslova. Lepa je od zunaj, še bolj pa nas razveseli, ako jo odpremo, prebiramo ter od znotraj ogledujemo. Pisatelj knjige, gosp. prof. dr. Hoffer v Gradcu je čast. bralecem „Popotnik-ovim“ že znan, poznajo ga po njegovih učenih knjigah: „Die Hummeln Steiermarks“ in „Schmarotzerhummeln von Steiermark“, kateri je „Popotnik“ o svojem času čast. čitateljem svojim priporočal. Imenovani knjigi ste bili plod večletnega opazovanja bučečih in brenčečih kosmatincev, čmrljev in njihovih sestanovnikov (komensalov), čmrljev ujedov ter v prvi vrsti namenjeni strokovnjakom. Nova knjiga pa je spisana

predvsem za učečo se mladino. S tem seveda nikakor ni rečeno, da bi komu drugemu, recimo učitelju ali strokovnjaku ne mogla koristiti. Naopak, rabi jo lahko z veliko koristjo vsak prijatelj prirode, učitelj in strokovnjak, ker so v njej popisani in deloma tudi naslikani vsi veliki metulji srednje Evrope, kateri se navadno lové in zbirajo; skupaj okoli 700 vrst s 320 slikami. Kolikor je meni znano, še takšne knjige pri nas v Avstriji do sedaj nismo imeli. Na Nemškem imajo sicer obilo število ilustrovanih „Schmetterlingsbücher“ za mladino, a vprašati, dragi čitatelj, ne smeš, kakšne so večidel te knjige. Gradivo slabo in površno odbrano, ravno tako slabó urejeno, berilo skrpamo,

slike pa takšne, da le tedaj spoznaš katerega metulja ti naj predstavljajo, ako je ime spodaj zapisano — sploh brez vse vrednosti, navzlic vsemu temu pa nesramno drage.

V Hoffer-jevi knjigi pa je gradivo izborno odbrano, razvrstitev je vseskozi po strogo znanstvenih načelih izpeljana in pregledna, berilo je jedrnatost in točno, a povsod jasno, slike so brez izjeme prav dobre, znanstvenim imenom pridjana so nemška. Jako zanimiv je uvod. V njem g. pisatelj natančno popisuje metulja, potem njegova jajčeca, gosenice, bube, sploh vso pretvorbo, nadalje razlaga tukaj, kako se metulji lovijo, kako se izreajo iz gosenic in bub, kako se napihujejo gosenice in kako se uredi zbirka metuljev, ker so v karakteristikah redov, rodov in familij ter v popisih posamnih vrst navedeni zmirom očevidni znaki, ker je razvrstitev pregledna in ker so slike dobre, je tudi določevanje metuljev po Dr. Hoffer-jevem delu prav lakko in zanesljivo. Zunanja oblika knjige je krasna, papir močen, tisk čist in razločen, cena — 3 gld. — nizka. Priporočam torej to izvrstno knjigo vsem prijateljem lahkokrilatih pisanih pozračnih jadralcev najtopleje, posebno dijakom srednjih šol, katerim je pred vsem namenjena, priporočam jo tudi vam tovariši! — Ni boljše in primerniške knjige o metuljih za učitelja kakor je ta. Sezite po njej! J. Koprivnik.

* **Slovanstvo ve svých zpěvech.** Tega izbornega dela izšel je pred kratkem 48. zvezek sploh ali 7. zvezek VII. knjige, ki obsega slovenske narodne pesni. Kar smo rekli o drugih že izdanih zvezkih reči moramo tudi o zadnjem. Povsod se kaže mojsterska roka, povsod izvrsten talent češkega našega tovariša, g. Kube, ki je ravnokar prepotoval Črnogoro in tudi tam nabiral krasne narodne pesmi. Delo to je res vredno, da ga priporočamo. Dobi se pri izdajatelja v Poděbradech (Čechy) sešitek po 40 kr.

Slovensko petje v preteklih dobah. (Drobtinice za zgodovino slov. petja.) Spisal, izdal in založil Fran Rakuša, nadučitelj. Natisnila „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani. To delce našega marljivega tovariša in sotrudnika, ki obsega 172 strani male 8° ima 2 oddela. Prvi del (do 57. str.) obsega

nekaj zgodovinskih črtic o našem petju, katere podaja pisatelj občinstvu „s prijetno nado, da jih bo kak rodoljub, ki stanuje v mestu ter ima bogato knjižnico na razpolago, vporabil ter nam spisal „zgodovino slovenskega petja“, drugi del pa obsega „Životopise“ a) že umrlih slovenskih skladateljev (str. 57—134), b) živečih še skladateljev slovenskih. Vseh skupaj 30. Natančneje spregovorimo o tem zanimivem delcu o priliki, za danes le toliko, da je knjiga lepo tiskana in okrašena z mnogimi portreti ter tako gledé vsebine kakor njene zunanosti vredna, da jo slovenskemu razumništvu, zlasti prijateljem slov. petja, gorko priporočamo. Dobiva se pri ljubljanskih knjigarjih ter pri knjigovezu J. Bonač-u v Ljubljani (Poljanska cesta 10) ter stoji broširan komad 80 kr. elegantno vezana knjiga z zlatim obrezkom 1 gld. 50 kr. (po pošti 5 kr. več.)

Iskrice. Zbirka pesmij in povestij. Te za mladino jako prikladne zbirke, ki jo izdaje marljivi gosp. Janko Leban, učitelj v Avberu pri Sezani, izšel je II. zvezek, obsegajoč 12 pesmi in 7 povestij. Cena 15 kr., po pošti 17 kr. Zbirko, zalaga in tiska Rudolf Milic v Ljubljani. Tudi o tej knjižici spregovorimo o drugi priliki več; danes jo le priporočamo ter kličemo: Tovariši! sezite po njej.

Naš rojak in sotrudnik „Popotnikov“ g. Anton Bezenšek spisal je 18 str. obščno knjižico: *Beiträge zur Geschichte der Stenographie bei den Südslaven. Mit einem Anhang: Kurze Entwicklungsgeschichte der Kunst und Wissenschaft bei den Slovenen, Kroaten, Serben und Bulgaren. Erinnerungen aus den letzten anderthalb Decennien.* To knjižico je s sprimernim predgovorom izdal Karol Hempel v Berlinu. Knjižica ima mnogo zanimivih podrobnosti, zlasti je začetek parlamentarnega življenja bolgarskega prav dobro opisan, kakor tudi jako težavno stenografsko delovanje v sobranju, razvoj stenografije po jugoslovanskih deželah dobro označen, da bode knjižica izvestno dosegla namen svoj: zanimati zahodno Evropo za jugoslovanske narode in vzbujati tam pravičnejšo sodbo o njih kulturnih prizadevanjih in o duševnem napredku njihovem.

Dopisi in druge vesti.

Od Drave. (Pozi v!)

Čenjeni tovariši!

Letos julija preteklo bode deset let, odkar je zapustilo precejšnje število (bilo nas je 28) mladih slovenskih učiteljev mariborsko pripravnišče. — Doba desetih let v človeštvu sicer ne pomenja mnogo, a v življenju posameznika je dolga, osodepolna in toraj jako pomenljiva. Posebno pa je učitelju prvi

decenij njegovega delovanja poln važnih dogodkov. V tem času dela izpite, namešča se stalno, v ta čas spadajo najvažnejši napredki in službenih zadevah — v teku desetih let odloči se vsakemu osoda. Ni-li toraj umestno praznovati desetletnico učiteljevanja? Nemila smrt pobrala je že tri vrle naše tovariše četrtoletnike leta 1880., ostale razkropila nas je osoda na vse strani. Ohranili smo si dobre spomine,

ljubili smo se, kakor gre zvestim tovarišem in gotovo vem, da ni ne jednega izmed nas, bi bi ne gojil želje, sniti se s svojimi sodrugi sošolci ob desetletnici svojega službovanja v javnosti!!

Dne 10. avgusta zboruje v Mariboru „Slovensko pevsko društvo“, vršila se bode slavnost, ki bode zanimivala z ozirom na zabavo, a važna za povzdigo narodne zavesti. Učitelj je, ki je sprožil misel, da se osnuje „Slov. pevsko društvo“, učiteljstvo je, svesto si svojih dolžnosti, njegov najizdatnejši podpiratelj. Lepa nam bode toraj prilika, da se tudi mi učiteljski maturantje 1880. leta zberemo dne 10. avgusta t. l. — Gojili smo vedno radi petje in godbo, žrtvovali smo marsikojo urico v to svrhu. Zberimo se toraj, da se v bratski ljubezni objamemo in si gorko roké podamo baš ta dan, ko bode na mestu našega izobraževališča donela slovenska pesem in navduševala narodna godba!!*)

Toraj na veselo svidenje! Četrtoletnik.

Ljubljana. (Učiteljska konferencija.)

V četrtek dopoldne vršila se je v mestni dvorani uradna konferencija učiteljstva vseh tukajšnjih javnih in zasebnih ljudskih šol pod predsedstvom c. kr. mestnega šolskega nadzornika prof. Fr. Levca. Izvolivši si svojim namestnikom g. ravnatelja B. Hrovatha govoril je g. nadzornik nad jedno uro o uspehih po njem nadzorovanih šol. Njegove opazke pokazale so nam večšega šolnika in izbornega pedagoga. Iz njegovih besed je bilo razvidno, da je zadovoljen z uspehi in da je vesel vidnega napredka šolstva stolnega mesta Ljubljane. Ko se je zahvalil mestnemu učiteljstvu za trud pri težavnem a uspešnem delovanju, se je določila in razdelila učna tvarina iz realij za posamične razrede in oddelke raznih kategorij tukajšnjih občnih ljudskih šol z ozirom na uvedene učne knjige in na učni črtež. Poročevalci g. Bahovec, gđ. Wessner, Konšek, Bauer, g. Valenta so svoje naloge izborni rešili, kar nam potrjuje to, da so bili vsi referati brez debate vsprejeti. Po izboru učnih knjig in beril za šolsko leto 1890/91. poročal je načelnik knjižničnega odbora g. Kokalj o stanju in računu okrajne učiteljske knjižnice. Po njegovem poročilu se je število knjig z darovi gg. Močnik-a, Stegnar-ja in slavnega društva „Slovenske Matice“ izdatno pomnožilo. Predloga, da si omisli knjižnica Aškerč-eve poezije in da knjižnica pristopi kot ud muzejsekemu društvu sta bila vsprejeta. — Kljubo znatnim stroškom nam kaže račun 14 glđ. 6 kr. prebitka. Ko se je izvolil knjižnični odbor za leto 1890/91 (gg. Belè, Kokalj, Zumer), določil se je odsek, ki bo imel določiti jednotno obliko pisanim črkam na tukajšnjih ljudskih šolah. V ta odsek so bili per acclamationem voljeni gđ. Bauer, gg. Belè, Benda, Razingar, Valenta, gđ. Wessner.

*) Kdor hoče pri koncertu sodelovati, oglasi naj se za sekirice pri odboru „Slov. pevskega društva na Ptuj“, ki bode gotovo rad ustregel.

Potem je utemeljeval g. Žumer svoj samostalni predlog, da naj se za mestno učiteljstvo ustanovi stalno mesto pomožnega učitelja, kar je zbor uvažujoč potrebo takega predloga, jednoglasno vsprejel. Stalni odbor učiteljske konferencije za leto 1890/91 sestoji po najnovejši izvolitvi iz gg. Praprotnik, Tomšič, Valenta, Žumer. Po tej točki se zahvali g. predsednik gg. referentom za njihov trud, vsem drugim zborovalcem pa za zanimanje in vstrajnost pri zborovanju ter zaključi zborovanje z navdušenim „Slava“ na stvaritelja šolskih postav, presvitl. cesarja Franca Jožefa I., kateremu vskliku se je zbor iskreno pridružil. — Vse zborovanje vršilo se je dokaj gladko, kar je pripisovati taktnemu in finemu postopanju c. kr. mestnega šolskega nadzornika. Odkar predseduje g. prof. Levca tem učiteljskim konferencijam, ponehala so prejšnja nasprotstva mej posamičnimi udi. Vse deluje bolj složno v prid šolstva naše stolice. — Po končani konferenciji smo brzojavnim potom pozdravili istočasno zborujoče tovariše v Logatcu, na kar so se ti istim pótém odzvali. Popoldne se je odpeljalo nad 30 učiteljskih močij z g. nadzornikom vred v prijazne Medvode, kjer je v prijateljskem občevarju le prehitro minol čas iskrenega radovanja. Ko so dali nekateri gg. tovariši duška svojim čutilom v iskrenih napitnicah g. nadzorniku, naprednemu učiteljstvu itd., trebalo se nam je podati prepevajoč razne domače pesmi na kolodvorsko postajo. Da raze bilo več takih dnij!

Po „Sl. N.“

Iz Gorice, 4. julija. († Emilija Kren.)

Zopet jedna žrtva učiteljskega poklica! Minoli petek smo izročili materi zemlji truplo rajne Emilije Kren-ove, podučiteljice na tukajšnji dekliskaj vadnici. Rajnica je bila rojena v Trstu leta 1864. in — po materi vsaj — italijanskega rodu. Leta 1879. je prišla na tukajšnje učiteljše in sicer v slovenski oddelek, videč, da ni vže takrat primanjkovalo italijanskih učiteljic. Začetka jej je delala slovenščina velike težkoče ter jo zavirala v napredovanju v drugih predmetih, a jeklena volja, vzgledna marljivost in nenavadna nadarjenost jej je omogočila, da se je v kratkem času do dobra izurila v slovenščini, dovršila učiteljše z odliko ter prav tako odlično dostala pozneje izpit učiteljske usposobljenosti in otroškega vrtnarstva. Z učiteljšča je prišla najprej za vrtnarico v tukajšnji, na novo ustanovljeni slov. otroški vrt in potem za suplentinjo in podučiteljico na vadnico. Bila je tudi pozvana v izpitno komisijo za otroško vrtnarstvo ter je s posebno spretnostjo izpraševala bodoče vrtnarice iz vzgojstva, teorije otroškega vrta in iz oblikovnega dela, in sicer v treh jezikih (slov., nem. in ital.). Težko jej je delo vedeti, da se marsikaka Slovenka ni mogla izučiti za otroško vrtnarico, ker ni bila zmožna nem. ali ital. jezika, učnih knjig v našem jeziku pa nam za to do cela nedostaje. Lotila se je torej tega prepotrebne delu nepozabna Emilija. Svojemu delu

je našla vže naprej založnika v osebi rodoljubnega dr. Gregorčič-a. Da bi jo bil v začetnem delu bolj izpodbujal, dal je dr. Gregorčič prvi dve poli vže sproti tiskati (v 400 iztisih). A pri tem je tudi ostalo. Pljučna bolezen in kruta smrt jo je dohitela, zvršivši jedva nad polovico svojo blago namero. In mi — ki smo z nestrpnim veseljem pričakovali toli potrebne prve knjige v stroki otroškega vrtnarstva — žalujemo sedaj ob preranem grobu preblage rajnice, boječ se, da nam je z njeno smrtjo naše upanje splavalo po vodi Bog ve za koliko let! Toplo bi bilo želeli, da bi se naša bojazen ne uresničila ter bi se kaj kmalu našla večja roka, ki bi začetno delo tudi dogotovila — našemu otroškemu vrtnarstvu v prosep in rajni Emiliji — katerej Bog daj večni mir — v hvaležni spomin!

Sklepaje ta dopis naletim v današnji „Novi Soči“ na podlistek, kojega je spisal g. Kl. ob istem predmeti. G. Kl. piše, da obsega rajničin rokopis „O slovenskem (otroškem je menda izostalo) vrtnarstvu“ razen tiskanih dveh pol še kakih 50 do 60 pisanih pol ter da te pole on sam hrani. Rajnica sama mi je vže pred dvema letoma pravila, da je izročila rokopis g. Kl-u v pregled zastran jezika. Kakor torej iz „Sočinega“ podlistka sklepam, obdržal je g. Kl. rokopis do današnjega dne, kar je jako obžalovati. Jaz menim namreč, da je g. Kl. s tem nezmerno dolgotrajnim hranjenjem rokopisa morda posredno zaviral rajno Emilijo v izgotavljanju zapričetege dela. Telesne moči so jej to še dopuščale; saj je še v minolem novembru nadomeščala v šoli svojo namestnico, ko je ta delala izpit! — Sedaj seveda so vse tožbe zastoj; resnica je, da rokopis še ni dovršen. Skrbeti je torej, da se vsaj ta ostalina ne izgubi. Zato bi bilo pač najbolje, da bi blagovolil požrtvovalni g. dr. Gregorčič sam prevzeti rokopis; kajti njegova neumorna delavnost za narodno stvar nam je najboljši porok, da ukrene vse, kar je v njegovej moči, da pridemo do toli pogrešane knjige ter se tako rajne tovarišice trud dostojno vporabi. In v to pomози Bog!

Ljubljana. Predstojništvo tukajšnjega uršulinskega samostana razposlalo je nastopni program: Početkom šolskega leta 1890/91 bode se v uršulinskem zavodu v Ljubljani otvorila slovenska visja dekliska gospodinjska šola, katero podpirati je tudi visoki deželni odbor Kranjski blagovoljno obljubil. Smoter te šole je: vzrasle deklice, ki so dovršile ljudsko šolo, temeljitejše, kakor je to v ljudske šoli mogoče, izvežbati v vseh potrebnih znanostih in spretnostih, katere zahteva stopinja sedanje nabraženosti, kakor tudi teoretično in praktično seznaniti jih z vsemi strokami in opravili domačega gospodinjstva. — Da bode imela ta naprava trdno

osnovo, opira se vzgojevalni načrt po vsem na podlago prave krščanske pravosti. Poučevale se bodo deklice obširneje o poučnih predmetih ljudske šole, osobito z ozirom na praktično uporabo v življenju, poleg tega upeljale se tudi v znanstvenost literature, logike, stilistike, v pouk o umetnijah, risanju, tujih jezikov (nemški jezik, potem laški, francoski, angleški), gospodinjstva, vzgojeslovja, petja, godbe (gosli, citre, glasovir, orglje). Deklice si morejo prisvojiti temeljito izvežbanost v vseh delih, spadajočih v žensko področje, kakor tudi dovršeno izurjenost v umetnih ženskih ročnih delih. — Kurs obsega tri letnike. V prvem letu se deklice poleg drugih predmetov seznanijo vsestranski z gospodinjskim poslovanjem v hiši: red, hišna oprava, prirejevanje, čiščenje in popraviljanje perila in obleke, razsvetljava itd.; drugo leto vrtnarstvo: cveticoreja, zelenjadoreja, sadjereja itd.; tretje leto praktično v kuhinji. Za sprejem v visjo deklisko gospodinjsko šolo se zahteva dovršeno 14.—16. leto in zrelost osemrazredne ljudske šole, ali pa dotična kandidatinja s vsprejemnim izpitom dokaže sposobnost za visji pouk. Mesečna plačila za učila in razne stroške znaša 5 gld. Knjige se lahko večidel izposodijo v zavodu. Opozorujemo še, da se visja dekliska šola ne otvori le za gojenke v penzjonatu marveč vse gospice Ljubljanskega mesta si lahko pridobé vstop pod zgoraj navedenimi pogoji, k čemur tudi najuljudniše vabi predstojništvo uršulinskega samostana, katero vsprejema kandidatnje in radostno podaja vsa potrebna natančnejša pojasnila.

„Matica Slovenska.“ V svoji seji dne 26. junija t. l. se je odbor tako-le sestavil: Predsednik: Josip Marn; I. podpredsednik: Fran Levec; II. podpredsednik: Peter Grasselli; blagajnik: Luka Robič; pregledovalec društvenih računov: dr. Jarnej Zupanec; ključarja: Anton Kržič in Andrej Praprotnik; overovatelja sejnih zapisnikov: Anton Bartel in Simon Rutar; pravdni zastopnik: dr. Ivan Tavčar. Gospodarski odsek: dr. Hinko Dolenc, Peter Grasselli, dr. Anton Jarč, Luka Robič in dr. Ivan Tavčar; književni odsek: Anton Bartel, Anton Koblar, Anton Kržič, dr. Josip Lesar, Fran Levec, Maks Pleteršnik, Simon Rutar, Ivan Šubic, Ivan Tomšič, Franc Wiesenthaler, Anton Zupančič in Vilibald Zupančič.

(Zrelostni izpiti.) Na učiteljskem v Gorici vršili so se ustni zrelostni izpiti od 30. p. m. do 4. t. m. Oglasilo se je 20 kandidatinj in sicer 9 Slovenk in 11 Italijank, izmed katerih so prestale 4 izpit z odliko, ostale s povoljnim uspehom. Jedna abiturientka privatistinja, odstopila je med pismeno preskušnjo, dve pa niste radi bolezni mogli polagati skušenj. Na mariborskem učiteljskem pa se je 7. in 8. dne julija uspešno podvrglo temu izpitu 12 kandidatov.

Raznoternosti.

[Strela udarila v šolo.] Nedavno treščilo je mej hudo nevihto v šolsko postopje v Vrplju v občini Dvor na Hrvatskem. Škoda ni znatna, ker k sreči o istem času ni bilo otrok v šoli.

[Najvišji zvonik v Evropi] je v Ulmu. Nedavno bil je dodelan, v 30. junija dan pa blagoslovljen. Temelj zvoniku položil se je vže dne 30. junija 1377. l., a skoro petsto let bil je dozidan malo nad polovico sedaj pa so ga vzvišali nad prvotni načrt za 10 metrov, tako da je za 5 metrov višji, nego slavna zvonika v Kolonji. Ulmski zvonik je 161 metrov visok, ves zazidan prostor obsega 7040m². Primerjamo li najvišjih zvonikov v Evropi, kaže se nam nastopna vrsta. 1. Zvonik v Ulmu 161m. 2. Zvonika v Kolonji 156m. 3. Cerkev v Rouenu 149m. 4. Sv. Nikola v Hamburgu 144m. 5. Zvonik v Strassburgu 143m. 6. Sv. Peter v Rimu 138m. 7. Sv. Štefana zvonik na Dunaju 137m.

8. Zvonik v Freiburgu 125m. 9. Zvonik v Antwerpenu 123m. 10. Sv. Giralda v Sevili in 11. Sv. Pavel v Londonu po 113m.

Vabilo. Občno letno zborovanje „učiteljskega društva za Goriški okraj“ bode dne 14. julija ob 9. uri predpoludne v Gorici na slov. odd. dež. kmet. šole. Dnevni red: 1. Petje po notah. 2. Poročilo o društv. delovanju. 3. Pregled letn. računov. 3. Volitev društv. vodstva. K obilni udeležitvi uljudno vabi odbor.

Zahvala.

O priliki mojega imenovanja nadučiteljem v Gornjemgradu došlo mi je od čast gg. tovarišev toliko čestitek, da mi ni možno, se vsakemu posebej zahvaliti.

Zato tem potem rečem: „Presrečna Vam hvala vsem, ki ste v kolegijalnej ljubezni Svoje izrazili mi sočutje na mojem avancementu.“

Rečica, 4. julija 1890.

Fr. Kocbek.

Razpis natečajev.

Št. 623.

Nadučiteljska služba

I na trirazredni ljudski šoli pri sv. Petru z dohodki IV. plač. razreda in s prostim stanovanjem je izpraznjena.

Prosilci naj svoje prošnje z dokazom o sposobnosti za poučevanje v katoliškem veronauku vložijo do konca meseca julija t. l. pri dotičnem krajnem šolskem svetu.

Prošnji naj se domovnica priloži.
Okr. šolski svet v Mariboru, dne 17. jun. 1890.
Predsednik: Hein s. r.

Št. 237.

Podučiteljska služba

II na ljudski šoli v Poličanah z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem se razpisuje.

Prošnje se imajo do 15. julija t. l. šolskemu svetu v Poličanah poslati.

Prošnji naj se domovnica priloži.
Okr. šolski svet Sl. Bistriški, dne 14. jun. 1890.
Predsednik: Hein s. r.

Št. 398.

Razpis učiteljskih služeb.

O. š. s.

Razpisujejo se službe:

1. učitelja-voditelja na jednorazrednicah v Velicem-dolu, Temnici, Zgoniku, Gorjanskem, Šempolaju in Kobiljaglavi;
2. učitelja na štirirazrednici v Sežani in
3. učiteljice na dvorazrednicah v Povirju in Tomaju, vse s postavnimi dohodki III. plačilne vrste.

Za službo učitelja-voditelja zahteva se tudi sposobnost poučevati katoliško verstvo.

Prošnje naj se vložijo pri podpisnem v teku 4 tednov po razglasenju tega razpisa v časniku „Osservatore Triestino.“

C. kr. okr. šolski svet Sežana, 2. julija 1890.

Br. 407.

Natječaj.

K. š. s.

U ovom političkom kotaru imajo se popuniti sljedeća učiteljska mjesta:

1. Tri mjesta učitelja III. vrsti (ravnatelja) na mješovitih jednorazrednicah u Tatrach, Munah i Brezrah, event. mjesto podučitelja u Rakovcu, prvo sa slovenskim, zadnja dva s hrvatskim učevnim jezikom.
2. Mjesta učiteljica III. vrsti na mješovitim dvorazrednicah u Klani s hrvatskim i u Jelšanah sa slovenskim učevnim jezikom.
3. Mjesto podučitelja na četvorazrednici u Kastvu sa hrvatskim učevnim jezikom.
4. Mjesto podučiteljice na mješovitoj trirazrednici u Sv. Mateju s hrvatskim učevnim jezikom.

Natjecatelji za učiteljska mjesta u Tatrach i Brezrah valja da su usposobljeni za poučavanje katoličkoga vjeronauka.

Plaće i užitci skopčani s timi službami izvidni su u pokrajinskih zakonih 3. Novembra 1874. zem. zak. br. 30 odnosno 14. Decembra 1888 zem. zak. br. 15.

Molitelji neka svoje obložene molbenice event. službenim putem do četirjuh tjednah ovamo ulože.

C. k. kotarsko škol. vijeće Volosko,
27. junija 1890.

Št. 293.

Podučiteljska služba

II

na petrazredni ljudski šoli v Slov. Bistrici z dohodki II. plač. razreda se definitivno umešča.

Prosilci naj svojim prošnjam domovnico priložijo, ter je vložijo do 28. julija t. l. pri krajnem šolskem svetu v Slov. Bistrici.

Okr. šolski svet Sl. Bistriški, dne 28. jun. 1890.
Predsednik: Hein s. r.

Vsečina. I. O materinščini na naših ljudskih šolah. (I.) (Za nagrado.) — II. Prirodopisni pouk v jedno razrednicah. (X.) (H. Schreiner in J. Koprivnik.) — III. Druga skupščina „Zaveze slov. učit. društev“ v Celju dne 25. in 26. maja t. l. (III.) — IV. Nekaj besedice o ruskem računskem stroju. (J. B.) — V. O lepoznanstvu. (XI.) (Iv. Klemenčič.) — VI. Slovstvo. (Novosti.) — VII. Dopisi in druge vesti. — VIII. Raznoternosti. — X. Natečaji.